

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

На правах рукопису

ТРОЯН Володимир Михайлович

**ВПЛИВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ
НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ**

Спеціальність — 08.00.01 — політична економія

Автореферат
дисертації на здобуття вченого ступеня
кандидата економічних наук

КИЇВ — 1994

Дисертаційна праця виконана на кафедрі економічної теорії та управління народним господарством Київського університету імені Тараса Шевченка.

Науковий керівник — доктор економічних наук, професор Рум'янець А. П.

Офіційні опоненти:
доктор економічних наук, професор Філіпенко А. С.,
кандидат економічних наук, доцент Канищенко О. Л.

Провідна організація — кафедра основ економічної теорії Державної академії легкої промисловості України.

Захист відбудеться на засіданні спеціалізованої ради Д 068.18.07 при Київському університеті ім. Тараса Шевченка «_____» _____ 1994 року о _____ год. за адресою: 252017, м. Київ, вул. Володимирська, 60, ауд. 324.

З дисертацією можна ознайомитись у науковій бібліотеці університету.

Автореферат розісланий «_____» _____ 1994 року.

Вчений секретар
спеціалізованої ради,
кандидат економічних наук,
доцент

Леоненко П. М.

ЛНБ України ім. В. Стефаника

00810433 (J)

ЛНБ ім. В. Стефаника
АН України

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність і стан розробки теми дослідження. Серед сучасних проблем наукового аналізу економіки України питання дослідження впливу світогосподарських зв'язків на розвиток національного підприємництва займають одне з провідних місць. Це обумовлено, насамперед, двома важливими обставинами. По-перше, зараз господарство нашої республіки знаходиться в кризовому стані. Така економічна ситуація спонукає до пошуку оптимальних шляхів стабілізації народного господарства, у тому числі орієнтує на використання переваг світового ринку, міжнародного поділу праці. По-друге, в економічному житті України відбуваються процеси, які наповнені на формування ринкових відносин. Саме за рахунок останніх передбачається здійснити вихід з економічної кризи, стабілізувати економіку. Проте абсолютизувати ринкові відносини не варто, тому що в нашому суспільстві ще існує достатньо розгалужена основа для регулювання економічного життя країни і при допомозі окремих адміністративних методів. Разом з тим виникає необхідність виваженого сприйняття та залучення у процес формування підприємництва зарубіжного досвіду, що обумовлює важливість розробки питань формування об'єктивних та суб'єктивних передумов розвитку процесу взаємодії національних підприємницьких структур із зарубіжними партнерами.

Механізм здійснення зовнішньо-економічних зв'язків України та її господарських ланок зараз докорінно реформується. В його основі лежить всебічне використання ринкових форм, принципів і методів регулювання економіки, що об'єктивно притаманні розвитку міжнародних господарських зв'язків між країнами світового співтовариства. Виходячи із цього, значне місце в

новому механізмі здійснення міжнародних господарських зв'язків нашої країни повинні зайняти підприємницькі структури. Вони можуть гнучко і оперативно реагувати на зміну зовнішньо-економічних факторів, сприяти мобілізації певних виробничих ресурсів з метов раціонального використання можливостей світогосподарських зв'язків.

Водночас треба відмітити, що в даному процесі існує і зворотній зв'язок. Партнери із країн світового співтовариства в межах господарського співробітництва з Україною справляють значний вплив на розвиток національного підприємництва. Це в свою чергу зміцнює основи ринкових відносин національної економіки. Разом з тим створюються об'єктивні умови для подальшого розвитку співробітництва із зарубіжними партнерами на рівні національних підприємницьких структур, зміцнення зовнішньо-економічного сектору України в цілому. Звідси проблема дослідження впливу сучасних зовнішньоекономічних зв'язків на розвиток національної економіки і, зокрема, на зміцнення системи національного підприємництва, набуває винятково важливого значення.

Проблеми формування ринкових відносин в Україні з врахуванням зарубіжного досвіду, місце в цьому процесі міжнародних господарських зв'язків, розвитку підприємницької діяльності на міжнародній арені отримали вже достатнє висвітлення в вітчизняній та зарубіжній економічній літературі. Суттєвий вклад у розв'язання цієї проблеми внесли праці Будкіна В.С., Белєва О.О., Гальчинського А.С., Клімко Г.Н., Маштабаєв В.Я., Ковальчука Т.Т., Мочерного С.В., Нестеренка В.П., Панченка Б.Г., Пахомова Ю.Н., Рум'янцева А.П., Савчука В.С., Супруна В.А.,

Філіпенка А.С., Чухна А.А., Черняк В.К., Ароййо Ж., Баутіна Н.В., Богомолова О.Т., Гаврилішина В.М., Дякіна Б.Г., Ліндєрта К., Сільвестрова С.Н., Семіянського Ю.В., Черкасова Н.А., Хойєра Т. та інших.

Поряд з цим деякі питання розвитку світогосподарських зв'язків нашої держави потребують свого вивчення. До них, в першу чергу, слід віднести проблему роздержавлення зовнішньоекономічних зв'язків, місце комерційних структур у формуванні нового типу міжнародних економічних відносин Україна, ставлення механізму здійснення міжнародної господарської діяльності підприємницьких структур, ефективності його функціонування та інші.

Теоретична і практична значимість розвитку національного підприємництва і його включення в систему міжнародних господарських відносин, а також необхідність широкого залучення до взаємовигідного економічного співробітництва зарубіжних партнерів обумовили необхідність розкриття цих проблем, вибір теми дисертаційного дослідження, його мети, завдань та предмету.

Мета і завдання дослідження. Головна мета дисертаційного дослідження полягає в комплексному економічному аналізі процесу формування та розвитку національного підприємництва під впливом зовнішньоекономічних зв'язків та особливостей його адаптації в системі міжнародних господарських відносин. Досягнення цієї мети передбачає розв'язання конкретних завдань. Головні серед них такі:

- дослідити теоретичні основи аналізу міжнародних економічних відносин та їх взаємодії з первинною підприємницькою ланкою;
- розкрити економічний зміст та роль міжнародних господарсь-

- ких відносин у розвитку національного відтворення;
- проаналізувати сутність і специфічні риси підприємницької діяльності в умовах ринкової економіки, передумови та специфіку включення форм національного підприємництва в систему світогосподарських зв'язків;
  - виявити механізм взаємодії форм національного підприємництва із зарубіжними партнерами;
  - обґрунтувати напрями оптимізації підприємницької діяльності у зовнішньоекономічному секторі України.

Предметом дослідження в дисертаційній роботі виступає процес формування та розвитку підприємницьких структур України, що включаються в зовнішньоекономічний сектор національної економіки.

Теоретичною і методологічною основою дисертаційного дослідження стали досягнення світової економічної науки, нормативно-правові та законодавчі акти України, діалектичний метод пізнання економічних явищ і процесів.

При визначенні напрямів, форм та принципів господарського співробітництва України та їх ринкових структур з країнами СНД, Заходу і окремими регіонами світового господарства, були використані документи Верховної Ради і Кабінету Міністрів України, Закони України з питань економічної політики в цілому, і, зокрема, регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Статистична і фактологічна основа роботи. Експериментальну базу роботи складають статистичні довідники України, офіційні дані Міністерства статистики України, обласних статистичних управлінь, фактичні матеріали періодичної вітчизняної та зарубіжної преси, поліграфічна та довідкова література.

Наукова новизна дисертаційної роботи і особистий внесок автора полягає в наступному:

- запропонований комплексний політекономічний підхід до виявлення суттєвих рис дії процесів інтерналізації господарського життя, міжнародного попиту праці, міжнародних економічних відносин в сучасних умовах. Визначена специфіка їх впливу на формування об'єктивних і суб'єктивних передумов розвитку національного підприємництва, у тому числі природних, матеріальних, науково-технічних, трудових ресурсів, фінансових коштів, нормативно-правової бази;

- розкрита економічна суть підприємництва, яка проявляється у відносинах між суб'єктами суспільного виробництва з приводу розробку, погодження та впровадження раціональних форм, методів, принципів ведення господарської діяльності в межах всіх ланок суспільного відтворення. Встановлена сутність системи національної підприємництва, як органічної сукупності ринкових форм господарської діяльності. Визначені структурні рівні функціонування даної системи, які виділені за критеріями: а/ дії різних форм власності /приватної, асоційованої, змішаної, міжнародної/; б/ існування різноманітних організаційних форм підприємницьких ланок; в/ впровадження в практику конкретних видів підприємницької діяльності;

- виявлені сутність та напоями механізму взаємодії суб'єктів національного підприємництва з іноземними партнерами. Вони реалізуються: а/ у сфері, що передуює виробництву - іноземні інвестиції, різні форми науково-технічних зв'язків /поставки нових машин, обладнання технологій, придбання технологічної документації/; б/ у сфері безпосереднього матеріального виробництва /прямі зв'язки, спільні підприємства, спільне будівництво господарських

об'єктів, міжнародна кооперація та спеціалізація виробництва;/
в/ у сфері обігу /комерції і банки, біржі, аукциони, пілерські та брокерські контори, представництва іноземних фірм тощо/;
- встановлені особливості використання вартісних вкаєлів у механізмі зліянення міжнародних господарських зв'язків національними підприємницькими ланками /світових цін, валютних курсів, розрахункових кредитних відносин, економічних санкцій/;
- обгрунтовані положення про методику розрахунку економічної ефективності міжнародної господарської діяльності національних комерційних структур. Розроблені практичні пропозиції по оптимізації та моделюванню міжнародних господарських зв'язків України та її підприємницьких ланок на державному і регіональному рівнях з країнами СНД і економічно розвинутими державами світового співтовариства.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що рекомендації можуть бути використані при розробці перспективних форм господарського співробітництва нашої країни. Теоретичні положення роботи та її практичні висновки можуть бути використані в діяльності підприємницьких структур, законодавчох та управлінських органів при розробці нормативно-правової бази, в зовнішньоекономічних установах різного рівня при налагодженні зв'язків із зарубіжними партнерами на регіональному і державному рівнях.

Положення роботи можуть бути використані при розрахунку економічної ефективності міжнародної господарської діяльності підприємницьких структур.

Висновки, узагальнення, пропозиції дисертації можуть бути використані при читанні нормативного вузівського курсу "Основи економічної теорії", при розгляді питань тем: "Світове госпо-

дарство", "Світова економіка", "Міжнародні економічні відносини", спецкурсу "Міжнародне підприємництво".

Апробація роботи. Основні положення дисертаційної роботи обговорювались на методологічних семінарах інституту підвищення кваліфікації викладачів вищої школи Київського університету імені Тараса Шевченка, а також на кафедрі економічної теорії та управління народним господарством економічного факультету цього університету. Теоретичні та практичні обґрунтування та висновки дисертації доповідались на міжнародних, республіканських та університетських конференціях /в Києві, Дрогобичі, Івано-Франківську/.

Деякі пропозиції щодо впливу зовнішньоекономічних зв'язків на стабілізацію економіки України були полані для розробки перьобджетної теми, яка виконувалась в Київському університеті /номер державної реєстрації 0193V043901/.

Основні положення дисертації викладені в шести публікаціях загальним обсягом 2,3 друкованих аркушів.

Структура роботи. Робота складається із вступу, трьох глав, заключення та списку використаної літератури.

ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

В роботі обґрунтована об'єктивна необхідність включення України та її підприємницьких ланок в систему міжнародних господарських відносин. Це обумовлено певними обставинами. По-перше, наростанням кризових явищ в нашому господарстві, згортання економічних зв'язків з партнерами по СНД висуває на перший план питання оперативного використання зовнішньоекономічних зв'язків як фактора стабілізації суспільного виробництва. По-друге, ринкова трансформація економіки України вимагає акумуляції та

зважаючи на застосування міжнародного досвіду. Це дозволяє вивірити напрями проведення ринкових реформ, зосередити ресурси та кошти на формування нового господарського механізму. По-третє, стабілізація національної економіки та її оптимальне включення в систему світогосподарських зв'язків можливі лише при умові роздержавлення міжнародних економічних відносин нашої країни, інтенсивного функціонування в міжнародній сфері національних підприємницьких структур. Формування останніх визначає система об'єктивних та суб'єктивних передумов, які притаманні національному господарству та залежить від рівня інтернаціоналізації продуктивних сил та виробничих процесів в межах світового співробітництва.

Інтерналізація господарського життя є об'єктивною закономірністю розвитку світового господарства. Її зміст полягає у переростанні продуктивними силами та виробничими відносинами національних кордонів. В основі процесу інтерналізації господарського життя лежить зростання масштабів виробництва, поглиблення суспільного поділу праці, розширення та перенасичення ємності внутрішнього ринку. Процес інтернаціоналізації господарського життя органічно включає інтернаціоналізацію виробництва, продуктивних сил, виробничих відносин, обміну, капіталу, робочої сили тощо. Суспільно-економічний зміст інтернаціоналізації господарського життя розкривається у міжнародних господарських відносинах.

В дисертації розкриваються характер та зміст міжнародних господарських відносин як економічної категорії, що полягає у відносинах між суб'єктами світового господарства з приводу виробництва, розподілу, обміну та споживання матеріальних благ. Міжнародні господарські відносини діалективно пов'язані і з

похідними від національних виробничих відносин. Трансформуючись з останніх, та зберігаючи до певної міри їх суттєві риси, вони набувають і якісно нових характеристик, що пов'язані з формами, масштабами, напрямками, методами регулювання інтернаціонального виробництва. Основними сферами дії міжнародних господарських відносин виступають міжнародний покіл та кооперація праці, світовий ринок. Міжнародні відносини з приводу розподілу та споживання матеріальних благ в сучасних умовах найбільш чітко проявляються на рівні функціонування спільних підприємств.

Методологічною основою дослідження міжнародних господарських відносин виступає діалектичний метод пізнання економічних явищ та процесів. Його особливостями застосування є першочергова орієнтація на системний підхід до аналізу міжнародних господарських відносин. Як система, міжнародні господарські відносини мають різну структуру, направленість, яку можна визначити по кризі зрію суб'єктів міжнародних господарських відносин, напрямками, сферами, регіонами їх розвитку. Джерелом розвитку системи міжнародних господарських відносин виступають діалектичні суперечності, які проявляються на рівні взаємодії економічних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності різного рівня. Пошук та впровадження оптимальних форм та методів поєднання таких інтересів - основа реалізації та розвитку міжнародних господарських відносин.

В процесі розвитку міжнародних господарських відносин проявляються дія економічних законів. Одним з провідних серед них є закон вартості. На його основі формується інтернаціональна вартість товару. - як середньо світові необхідні витрати праці на виробництво даного товару. Орієнтація країн - партнерів на цей показник, зокрема на його конкретний прояв - світові

ціна, головна передумова стимулювання національного виробництва, його раціонального включення в систему світогосподарських зв'язків.

Міжнародні господарські відносини виступають як невід'ємний фактор економічного розвитку України. Наша країна має об'єктивні передумови для оптимального входження у світове господарство. Це - достатні природні ресурси, виробничий, науково-технічний, трудовий потенціал, вигідне географічне положення, відповідне транспортне забезпечення тощо. Тому використання переваг міжнародних господарських відносин на цьому ґрунті має сприяти стабілізації національної економіки. Разом з тим виважене включення в систему міжнародних господарських відносин передбачає і просування України по шляху ринкових реформ. Трансформація господарства України у ринкову економіку - умова адаптації нашої країни у світовому господарстві. Важливою умовою здійснення цього процесу є розвиток інтеграційної системи на мікрорівні, зокрема у сфері національного підприємництва.

Економічна суть підприємництва розкривається у відносинах між суб'єктами суспільного виробництва з приводу розробки, погодження та впровадження раціональних форм, методів, принципів ведення господарської діяльності в межах всього циклу відтворення. Підприємництво є основою ринкової економіки і вольночас головною рушійною силою розвитку ринкових відносин. Об'єктивними умовами існування підприємництва виступає плюралізм форм власності; створення господарських, соціальних, правових засад для становлення та дії повної економічної свободи для кожного виробника. Характерними особливостями підприємництва є ініціатива, творчий підхід виробників при веденні господарської діяльності.

Система національного підприємництва – це органічна єдність всіх форм господарської діяльності, які використовуються з процесі формування та розвитку ринкової економіки. Структуру цієї системи підприємництва можна визначити по формах власності, організації та напрямках конкретної господарської діяльності.

По першому критерію структурними елементами системи національного підприємництва є форми господарювання, які базуються на різних формах власності – державній, колективній, приватній, змішаній.

По другому критерію – складовими цієї системи виступають види підприємництва, що проявляються в конкретних організаційних формах – малі підприємства, спільні підприємства, акціонерні товариства, концерни, асоціації, біржі, комерційні банки, фонди, страхові агенства тощо.

По третьому критерію у системі національного підприємництва можна виділити структурні ланки, що функціонують в межах певних фаз відтворення. Це – різні види підприємств у сфері безпосереднього матеріального виробництва; форми підприємницької діяльності у сфері обігу /біржі, банки, брокерські контори, ділери/; форми підприємницької діяльності у сфері розподілу, виробничого та індивідуального споживання /інвестиційні, страхові організації/.

Підприємство відіграє основну роль у підвищенні ступеня збалансованості суспільного виробництва за рахунок створення таких структурних ланок, які сприяють використанню досягнень науково-технічного прогресу з метою ліквідації кризових явищ в економіці. Для забезпечення економічної збалансованості всі форми підприємництва повинні працювати виключно на основі "портфеля замовлень". Вектор прикладення зусиль тут ліє у

напрямку розвитку продуктивних сил, інтенсифікації виробництва, розгортання економічних суперечностей між суб'єктами ринкових відносин, активного включення трудівників в процес створення нової системи господарювання і управління.

В процесі ринкової трансформації економіки України виникає об'єктивна необхідність створення нового механізму регулювання зовнішньоекономічних зв'язків, і, зокрема, тих, що формуються на рівні національного підприємництва. Такий механізм - це сукупність принципів, форм та методів здійснення зовнішньоекономічних зв'язків нашої країни. Його риси - пріоритетне використання ринкових форм розвитку міжнародних господарських зв'язків.

В структурі механізму взаємодії національного підприємства з іноземними партнерами важливе місце займають організаційно економічні форми. Специфіка їх конкретного прояву залежить від сфери функціонування. На сучасному етапі становлення механізму що розглядається, його організаційно-економічні форми найбільш чітко діють, по-перше у сфері, що передує виробництву. Це різні форми науково-технічних зв'язків. Вони зводяться до науково-технічного обміну - від поставок нових машин, обладнання, технологій, до придбання технологічної документації. По-друге, у сфері безпосереднього матеріального виробництва. Це спільні підприємства, іноземні інвестиції, спільне будівництво господарських об'єктів, а в перспективі і міжнародна спеціалізація та кооперування виробництва. По-третє - у сфері обміну. Тут діють комерційні банки, біржі, пілерські контори, представництва іноземних фірм тощо.

Становлення і розвиток організаційно-економічних форм міжнародного господарського співробітництва докорінно змінює

зв'язки, що існували раніше. При цьому значно розширюється діапазон функціонування механізму дії національного підприємництва у міжнародній сфері. В результаті наповнення міжнародних форм національного підприємництва новим економічним змістом може забезпечити вихід на світові рубежі по всіх напрямках розбудови і удосконалення господарського механізму. Йдеться про перехід до переважно економічних методів регулювання виробничих процесів на всіх рівнях спільного підприємництва; органічне поєднання економічних інтересів країн - партнерів, колективу і кожного працюючого на основі впровадження нових форм стимулювання ефективного використання виробничого потенціалу; цілісність системи організаційно-економічних заходів послідовного розвитку спільного підприємництва в Україні і вваженого вкочення в світовий ринок; удосконалення організаційно-економічних структур, оптимальне співвідношення та поєднання місцевого, державного, міжнародного управління спільним підприємством.

Таким чином, організаційно-економічні форми співробітництва, завдяки вищеприведеному багатofакторному впливу на міжнародному рівні сприяють переходу по моделі відкритого народного господарства - поєднання розбудови самостійно функціонуючого механізму з одночасною інтеграцією національної економіки України в світове господарство.

Розгляд важливих елементів механізму міжнародної господарської діяльності національних підприємницьких структур має підставу для ствердження, що система важливих елементів міжнародного співробітництва нашої країни має бути відповідною до вимог дії ринкових відносин світового господарства. Головним орієнтиром тут є інтернаціональна вартість товару, послуг,

та їх грошовий вираз - світові ціни. Національне підприємництво у своїй міжнародній господарській діяльності має спиратися на апробовану світову систему розрахунків, форм валютно-фінансових та кредитних відносин, що діють в межах нашої держави. Досліджені проблеми дають можливість виявити протиріччя та недоліки становлення і використання вартісних важелів в механізмі міжнародного співробітництва національних підприємницьких структур. Це, зокрема, нестабільність національної валютної системи, відсутність національної валюти, виваженого валютного регулювання, звуження участі підприємств у міжнародному господарському співробітництві.

Обґрунтовано, що входження України в систему світового господарства гальмується на мікрорівні за умов суперечностей, що виникають при цьому. В зв'язку з цим, останнє має підставу для пошуку, розробки та впровадження більш гнучких, перспективних форм та методів розвитку світогосподарських зв'язків. Їх, насамперед, варто детально обґрунтувати при моделюванні економічного співробітництва, визначенні його впливу на стабілізацію національної економіки.

Оптимізація міжнародних відносин на рівні спільного підприємництва - процес складний, який вимагає ретельного вивчення, пошуку раціонального співвідношення елементів малого бізнесу розвинутих країн у відносинах і створення в усіх сферах господарської діяльності підприємницьких суб'єктів. Коло інтересів при дослідженні даної проблеми конкретизується, насамперед, при аналізі відносин власності, вичерпні тенденції і напрямки розвитку господарського механізму, опосередкованої реалізації міжнародних економічних відносин у умовах вільного підприємництва.

В роботі важливе значення надається аналізу організації

таких міжнародних відносин, які стимулювали б оптимальне співвідношення між виробництвом, розподілом, обміном та споживанням. Зазначені процеси зумовляють необхідність удосконалення продуктивних сил і виробничих відносин, розвиток форм, їх гармонійного поєднання, які на практиці приводять, по-перше, до забезпечення оптимальної зайнятості на виробництві, вивільнення частини трудових ресурсів, введення у виробництво високопродуктивних його засобів. По-друге, ведуть до залучення частини вивільнених трудових ресурсів у сферу послуг, започаткування приватного підприємництва, у державний сектор економіки.

В процесі оптимізації міжнародної діяльності національних підприємницьких структур суттєву роль відіграє ринок. Він впливає на організацію забезпечення виробничого та невиробничого попиту, оскільки на ньому формується основний асортимент виробничого споживання та номенклатура основних товарів широкого вжитку. Виробничі підприємства виступають рівною мірою як продавці і покупці. Отже можливий пошук потрібних товарів за асортиментом, що в свою чергу, передбачає і пошук умов для розвитку спільного підприємництва по всіх напрямках. Для зарубіжних партнерів ринок є також полігоном для випробування спільної діяльності, оцінки ефективності співробітництва країн - партнерів.

При вирішенні проблем оптимізації у зовнішньоекономічному секторі України доцільно врахувати особливості співвідношення та напрямки розвитку регіональної та загальнодержавної моделі формування міжнародних господарських зв'язків. Це одна із важливих передумов поступового подолання кризи у нашій країні. Вона, зокрема, дає можливість для пошуку та використання таких форм спільного підприємництва, які стимулюють трудову актив-

ність, підприємницьку ініціативу, дозволяють оптимально поєднати економічні інтереси суб'єктів підприємницької діяльності. Ефективність, масштаби, цілеспрямованість цього процесу залежить від стану формування міжнародного господарського механізму та його впливу на розвиток зовнішньоекономічного сектору України.

Аналіз стану спільного підприємництва із країнами ближнього і дальнього зарубіжжя показує, що необхідна, по-перше, постійна координація і пошук оптимальних способів регулювання нормативної бази співпраці по всіх напрямках господарювання. По-друге, узгодження правової бази спільної господарської діяльності із врахуванням норм і правил що діють в рамках ІУТТ, Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку /МБРР/, а також враховуючи міждержавні правові нормативи.

Раціонал не використання міжнародних господарських зв'язків є невід'ємною частиною загальної стратегії економічного розвитку нашої держави. Вирішення цієї проблеми передбачає наукове обґрунтування входження національної економіки у світове господарство. Його методичною основою є розробка методів розрахунку економічної ефективності конкретних форм функціонування міжнародних господарських зв'язків з врахуванням національної специфіки їх матеріального, науково-технічного, правового, політичного забезпечення. Це суттєва передумова створення загальної моделі розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України.

Така модель виключає комплекс заходів по визначенню перспективних напрямків зовнішньоекономічної політики України та реорганізації механізмів здійснення міжнародних господарських зв'язків на макро- та мікрорівнях. Важливими складовими цієї моделі є обґрунтування напрямів розвитку господарських зв'язків

України із країнами СНД, а також шляхів інтенсифікації міжнародних економічних відносин на регіональному рівні.

Модель зв'язків з СНД має бути розрахована на тривалий період, що обумовлено об'єктивними обставинами економічного розвитку країн - партнерів. Регіональна модель - це обґрунтування конкретних шляхів реалізації зовнішньоекономічних зв'язків нашої країни, у тому числі і підприємницьких структур з врахуванням сучасних тенденцій їх розвитку. Такий підхід до розв'язання проблеми оптимізації підприємницької діяльності у зовнішньоекономічному секторі України орієнтує на раціональне використання національного експортного потенціалу, можливостей світогосподарських зв'язків з метою вирішення завдань по стабілізації економіки нашої країни.

Отже, аналіз конкретних напрямів взаємодії національних підприємницьких структур з партнерами в межах світогосподарських зв'язків показує, що в таких умовах спостерігаються позитивні зрушення в процесі стабілізації економіки України. Це дозволяє вирішувати питання оптимального формування ринкових відносин в Україні, сприяти розвитку підприємництва, зміцнювати національний господарський потенціал.

Основні положення наукової роботи представлені в таких наукових працях:

1. Методологічні аспекти аналізу світового господарства. // Питання суспільних наук. Актуальні питання економічної науки. Республ. міжвід. зб. - Вип. 87. - Київ, 1991. /І.О л.а./

2. Зовнішньоекономічні зв'язки як фактор розвитку форм вільного підприємництва. Питання політичної економії //Сучасні тенденції розвитку зовнішньоекономічних зв'язків співдружності незалежних держав.-Вип. 217. - Київ, 1992. /І.О л.а./

3. Вивчення проблем розвитку світового господарства як фактор формування світогляду вчителя. //Тези доповіді на міжвузівській науково-практичній конференції /Дрогобич/. - Др.ПІ., 1990. /0,1 п.а./

4. Цілісність світової спільноти і її індивідуальне сприйняття.// Тези доповіді на республіканській науково-методичній конференції /Київ/, Київ. ун-т, 1991. /0.1 п.а./

5. Маркетинг у спільному підприємстві.// Тези доповіді на міжнародній науково-практичній конференції /Київ/. - КПІ., 1993 /0.2 п.а./

6. Формування валютно-фінансових відносин в Україні. Тези доповіді на республіканській науково-методичній конференції /Ів.-Франківськ/. -/Ів.-Фр:ІНГ/., 1994. /0.1 п.а./

200 x 57 - 100 3/4.

AB 29.641

AB 29.641